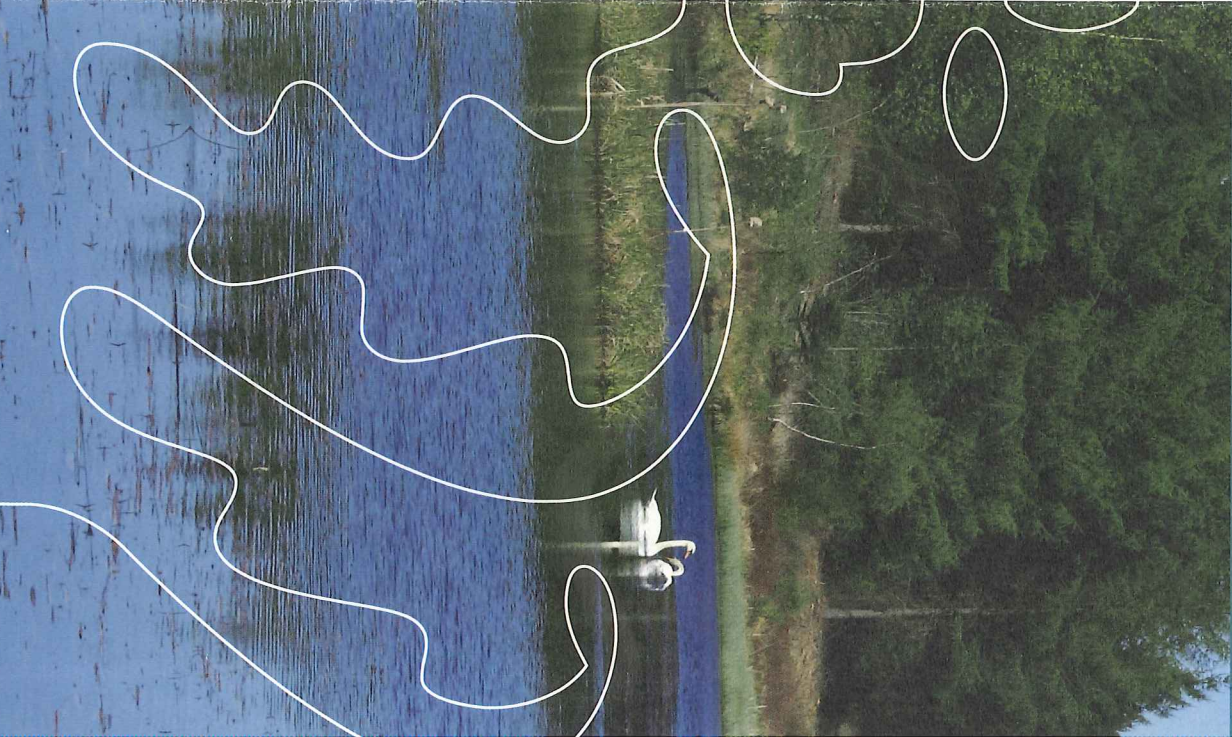

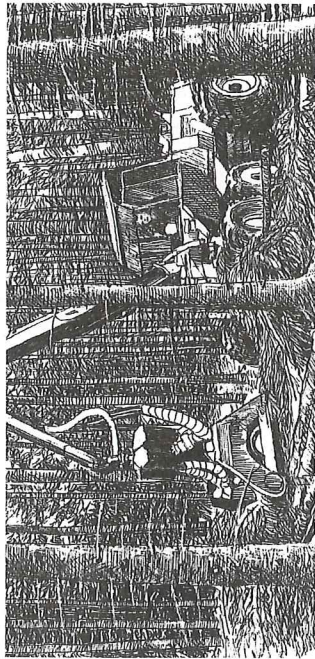
Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Klosterheden

Skovdrift

Skovdriften i Klosterheden tager ud over produktionen også hensyn til landskabet, flora og fauna. Derfor er der mange forskellige regler for skovdriften. Gennem de senere år er der f.eks. plantet mere løvtræ end hidtil, og der er planlagt flere områder til dyrkning af træer og buske, hvilket vil resultere i blandede skove med flere træarter i forskellige aldre på samme areal. I fremtiden vil man i stedet for traditionel plantning lade skoven selv opstille og erstatte de ældste træer, der fældes eller får lov til at dø af alderdom.

Allerede i 1977 oprettede Klosterheden Statsskovdistrikt den maskincentral, der siden er blevet til Vestlylunds Maskinstation, og kort tid efter begyndte distriktet at fiske bjergfy og træer fra førstegangsvindinger til brændselsfisk ved hjælp af flisentrepener. Distriktet var således blandt pionererne med hensyn til mekanisering og flisproduktion. Mere end 90% af al træfældning foregår i dag med maskine.

Gødskning

Klosterheden har været et pionerområde inden for gødskningsforsøg, idet skovens magre hedejord i et par årtier fra slutningen af halvtredserne er blevet gødet med kunstgødning for at forbedre træernes sundhed og vækst. Efterhånden er hele Klosterhedens gødet med fosfor, der er et vigtigt plantenernæringsstof, som mangler overalt i hedejorden. Effekten af fosforgødskningen kan formentlig holde sig i ca. 50 år. Anvendelsen af kunstgødning i gamle bevoksninger er nu ophørt, og udbringningen på de øvrige arealer begrænses meget, især mindskes brugen af kvælstofholdig kunstgødning.

Naturpleje

Fladhøj ligger på det største hedeareal i skoven - ca. 100 ha. Hedearealet var oprindeligt tilplantet, men blev genskabt efter en brand i begyndelsen af juni 1968, hvor 200 ha skov brændte på en varm vindstille dag. Ilden blev slukket af et voldsomt tordensky, der opstod som følge af varmeudviklingen fra branden.

Senere naturgenopretningsprojekter har ikke haft så dramatisk en baggrund, men naturpleje af de utilplantede arealer: Heder, enge, ådale, vandløb og søer er i dag en højt prioriteret del af skovens drift. Flere steder i skoven kan ses en flok robuste kreaturer. De anvendes i plejen af de åbne arealer og til afgræsning/ukrudsbekæmpelse i nyplantede bevoksninger. "Skovkøerne" er fremavlet ved krydsning af rød dansk og sortbroget dansk malke race med mere end 10 kødkvæg racer, og derfor er der mange forskellige farver og størrelser. Skovracen er skabt med det formål, at dyrene skal kunne anvendes til pleje af naturarealer. Avlsdyrene er udvalgt efter bestemte kriterier, idet køen uden hjælp skal kunne føde en kalv hvert år, og kalven skal endvidere præstere en god tilvækst. Men vigtigst er det, at dyrene er skikkelige og tåler at gå ude hele året.

Rent vand

Et af de store aktiver i Klosterheden er vandet. I bunden af smeltevandssøerne ligger et stort område af landets rene vandløb, og da der ikke er tilføjet spildevand eller udvaskede næringsstoffer opnås rene vandløb. De vandløb med dertil hørende dyreliv, hvilket er en sjældenhed i Danmark. Undtagelsen er dog Flynder Å og Mølleå, hvor vandkvaliteten er mere "normal dansk næringsberiget".

De opstemmede søer medvirker i høj grad til at forøge naturens mangfoldighed i Klosterheden. Mange planter, insekter, fugle og måske endda kronryd er afhængige af søerne.

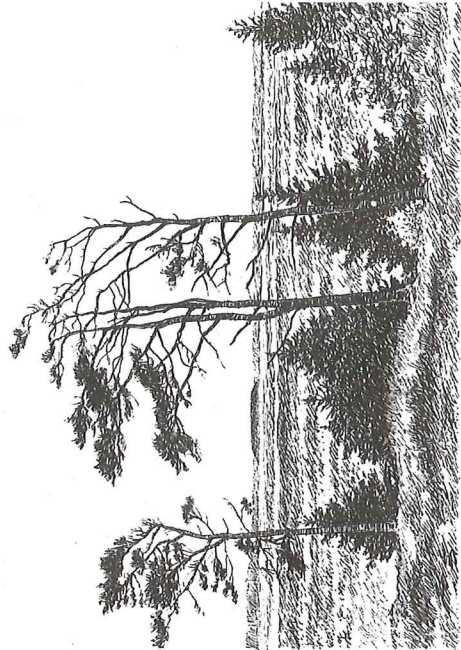
Grundvandet under så stort et skovområde som Klosterheden må formodes at være meget rent, fordi her tidligere kun er anvendt en begrænset mængde sprøjtemidler og kunstgødning i forhold til arealets størrelse. Struer Kommune har da også anlagt et vandværk umiddelbart nordøst herfor, og Lemvig Kommune har lavet en stor vandboring midt i Klosterheden.

Krigens spor

I skovens nordvestlige hjørne ligger en hospitalsbunker fra 2. Verdenskrig. Her kan ses en plancheudstilling om den flyveplads, de tyske besættelsesstyrker anlagde under krigen. I ferietiden tilbydes igen flyvning - "RUNDFLYG" - men nu for turister. En del af flyvepladsen anvendes i dag af Lemvig Svæveflyveklub. Sydøst for flyvepladsen - start ved skovlegepladsen eller P-pladsen på Gl. Landevej ved "Betonbanerne" - er der afmærket en vandretur kaldet Bunkerturen. Turen fører bl.a. forbi nogle af de bevarede anlæg fra krigens tid. "Rom Flyveplads 1940-45" hedder en særskilt folder for denne tur.

Fortidsminder

Spredd rundt i skoven findes et stort antal fortidsminder i form af store bronze-alderhøje og mindre høje fra stenalderen. Rishøje er en større samling af høje, beliggende i granbevoksningen omkring Rishøje Brandlinie. Fortidsminderne og de nærmeste omgivelser er friholdt for beplantning. Den mest specielle og imponerende oldtidshøj er den knap 3.500 år gamle bronzealderhøj Fladhøj, der ligger på heden mellem Tårnvej og Buldre-mosevej. Med en diameter på godt 40 m og en højde på ca. 2,3 m har den et rumfang på ca. 3.000 m³.

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

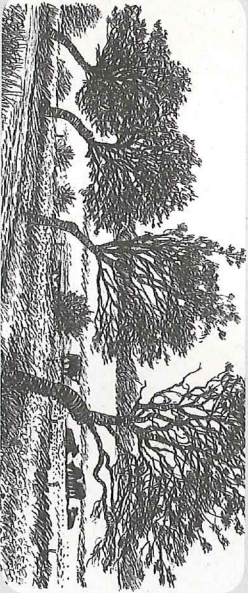
www.nst.dk • Tlf. 7254 3000

● Klosterheden

Vandreture nr. 111

Serien "Vandreture" er foldere over udvalgte naturområder, som bl.a. fås på biblioteker og turistbureauer eller hentes på Naturstyrelsens hjemmeside www.nst.dk.

Klosterheden administreres af Naturstyrelsen, Vestjylland.

Find flere oplysninger på www.nst.dk.

natur- og frilivsliv.

Skovlegepladsen

Ved Ringkøbingvej nord for Staldhøjvej er der i 1995 anlagt en udfordrende skovlegeplads, hvor børn kan afprøve deres fysiske færdigheder i naturen. Redskerne er fremstillet af træstammer bearbejdet med motorsav. Legepladsen besøges skønsmæssigt af 25.000 børn og voksne årligt, og den er derfor måske skovens største "severdighed". Skovlegepladsen kan forbløffende medvirke til, at familienskovturen bevares som en god tradition og dermed bidrage til en fortsat sund interesse for

hjemme er besværlig og giver et dårligt resultat. God fornøjelse!

En fantastisk god familieaktivitet - børn lærer mindst lige så godt som voksne at skelne de anvendelige svampe fra andre. Medbring en god svampesag, kurv, kniv og børste til rengøring og sortering efterhånden, idet indsamling i plastikposer med efterfølgende rengøring og sortering hjemme er besværlig og giver et dårligt resultat. God fornøjelse!

Afhængig af temperatur og nedbør kan man om efteråret finde et stort antal svampe i Klosterheden. Allerede i juni kan man visse år finde kantareller, men som regel kommer de først i juli-august. Normalt er august en god måned at samle rørhatte i. Sidst i september er det tiden at samle pigsvampe. Fra oktober og til frosten ødelægges dem, kan man i gamle gran- og løvtræbevoksninger finde store mængder af tragtkantareller. Men som nævnt kan vejret ændre meget. I 1998 var der store mængder af pigsvampe og tragtkantareller allerede i begyndelsen af august. Der findes mange andre såvel spiselige som uspiselige, smukke og spændende svampe. Hvis man vil samle svampe, anbefales det at tage med på en offentlig svampeur og lære nogle få spiselige svampe at kende. Efterhånden kan man så udvide sit kendskab til svampe. Svampeagt er en fantastisk god familieaktivitet - børn lærer mindst lige så godt som voksne at skelne de anvendelige svampe fra andre. Medbring en god svampesag, kurv, kniv og børste til rengøring og sortering efterhånden, idet indsamling i plastikposer med efterfølgende rengøring og sortering hjemme er besværlig og giver et dårligt resultat. God fornøjelse!

Svampe

at græssende kreaturer kom til skade.

Planter

Plantevæksten er domineret af de almindeligste hedeplanter. Men enkelte steder i skoven findes mere sjældne planter som f.eks. linnea, skælrod og den urgamle sporeplante ulvehod. På hederne findes enkelte steder enslan og de fredede gøgeurter. Hvor hederne er agtressede, gror den efterhånden ret sjældne guldblomme, og i ådalene findes store arealer med krat af pors, der er mest kendt for sin anvendelse til fremstilling af kryddersnaps. I lavninger med tørvemos gror nogle steder tranebær og den kødædende soldug. Nær siderne af ådalene ved Toden af skrantterne er der ofte små kildevæld med koldt vand, hvor der findes berberis. Den har sit navn, fordi man tidligere troede, at den var skyld i, at græssende kreaturer kom til skade.

Fugle

Fuglelivet i Klosterheden kan bedst opleves i forårstiden, hvor der passerer en del trækfugle, og hvor flygtfuglene markerer deres territorier med sang. Udover et stort udvalg af de almindeligste fugle fra nåleskoven, kan man bl.a. langs Flynder Å og ved Mølleåen nær Sønderby være heldig at se fugle som bløvgipstjert, istuji, vandstær og evt. fiskeørn. De almindelige rovfugle, musvåge, duehøg, spurvehøg og tårnalk yngler her. På hederne og ved store lysninger kan lejligheidsvis opleves natravn i maj-juni måned, i de senere år har raven med sit karakterfulde dybe skrig oftere og oftere kunnet ses og høres. Den sjældne vendehals ruger her hvert år, og sortspættan er set flere gange.

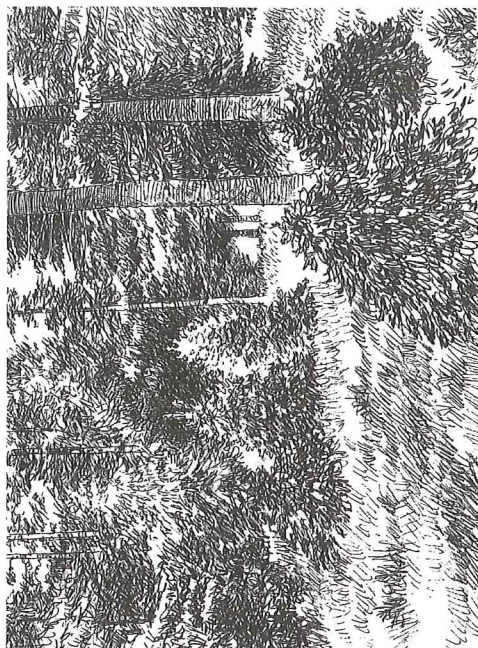
Pattedyr

Efterhånden som plantagen er vokset til, har hedens dyreliv ændret sig. De sidste urfulge forsvandt omkring 1960, og skovens dyreliv indvandrede og bredte sig. Rådyret var et af de første dyr, der indfandt sig. Bestandsstørrelsen har varieret meget. I ca. 10 år fra 1985 var her en ret stor bestand på grund af mange unge bevoksninger. Samtidig var rævebestanden lille som følge af skabmider, der forårsagede pelstab og død for rævene. Nu er rådyrbestanden igen lav på grund af den ældre skov rævebestanden, der igen er blevet større.

Kronrydene er Klosterhedens karakterdyr. De første kronryd blev observeret for ca. 100 år siden. Efter 2. Verdenskrig steg bestanden indtil begyndelsen af 1980-erne. I dag er det en af landets største med en forårsbestand på ca. 325 stk. For at holde bestanden på et passende antal, der ikke skader skoven eller de omliggende marker for meget, skydes der årligt ca. 60 dyr.

Kronrydene skader skoven ved at æde barken på yngre træer ("skrælper"). De små "sukkertopgraner", der ses nogle steder, er formet af bid fra kronryd gennem mange år. Hjortene ødelægger barken på en del unge træer, når de i juli-august skraber deres nye gevir ("fejer") mod unge træer for at rengøre det for det vækstlag af hud og hår (basten), der har dannet geviret.

Alle danske mårdyr lever her, men odder ses kun sjældent. Egern er en af "indvandrerne". Den kan især ses i gamle bevoksninger af gran og fyr.

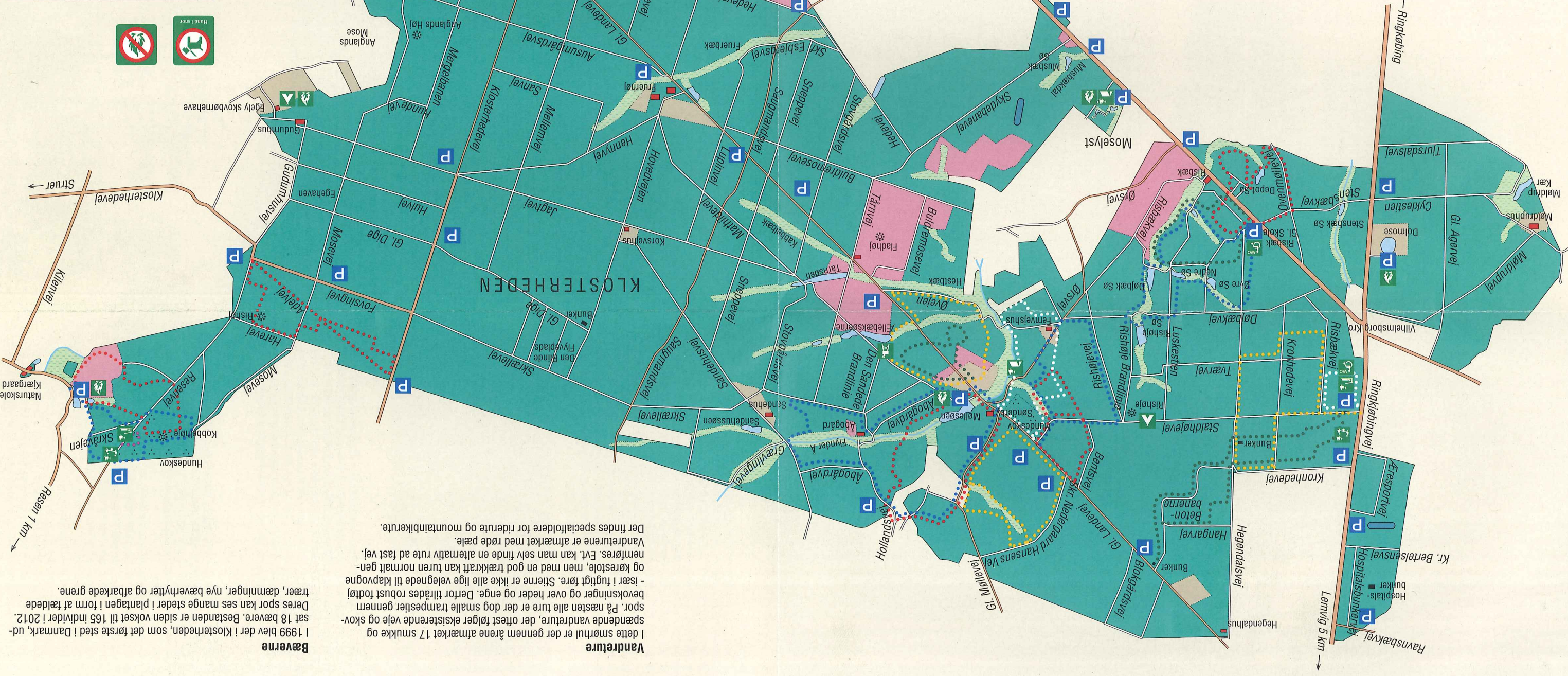
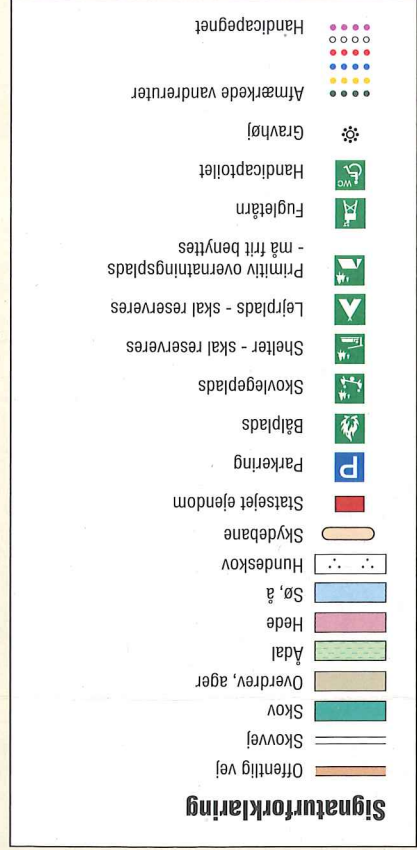
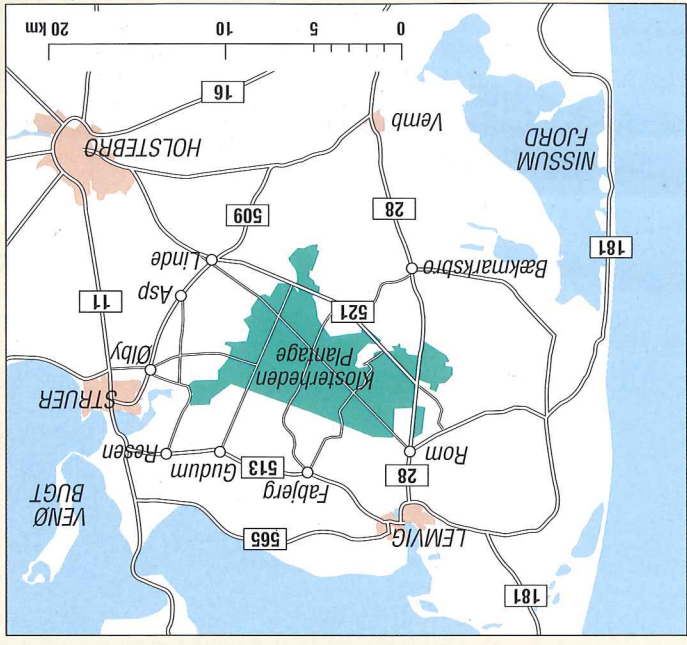

Hvordan opleves dyrene?

Tidligt om morgenen og om aftenen søger mange af dyrene føde, og viser sig da ofte i lysninger og på brandbælternes vidtagre, hvor man kan være heldig at se dem. Gå, sæt dig ned og vent, eller cykel en tur, men husk at vinden skal blæse fra dyrene mod dig - ellers kan de lugte dig og forsvinde.

Går man i sommertiden over et af de åbne arealer og ser en lille langhalet mus med en mørk stribe langs ryggen, så er det birkemusen. Den har levet her i ca. 10.000 år, men er nu meget sjælden og har et af sine sidste danske levesteder i Klosterheden.

En af de mest fascinerende oplevelser i Klosterheden er kronrydens brunstid fra først i september til oktober. Især på kolde klare nætter kan hjortenes kraftfulde brunstbrøl høres. Oplevelsen er ubeskrivelig - den skal høres.

Vandreture
I dette smørhul er der gennem årene afmærket 17 smukke og spændende vandreture, der oftest følger eksisterende veje og skovspor. På næsten alle ture er der dog småle trampestier gennem bevoksninger og over heder og enge. Derfor tilrådes robust fodtøj og kørstole, men med en god trækkraft kan turen normalt gennemføres. Evt. kan man selv finde en alternativ rute ad fast vej. Vandreturene er afmærket med røde pæle.
Der findes specialfoldere for ruderite og mountainbikerrute.

Bæverne
I 1999 blev der i Klosterheden, som det første sted i Danmark, ud-sat 18 bævere. Bestanden er siden vokset til 165 individer i 2012. Deres spor kan ses mange steder i plantagen i form af fældede træer, dæmninger, nye bæverhytter og afbarkede grene.